

Т. П. Чернявська, канд. пед. наук, доц.,
Одеський державний економічний університет,
кафедра управління персоналом і економіки праці

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ, ВИКОРИСТОВУВАНИЙ В ДОСЛІДЖЕННІ УСПІШНОСТІ СУБ'ЄКТА В БІЗНЕС-ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано загальноприйняті поняття й уточнено їхнє трактування відповідно до мети і завдань дослідження успішності суб'єкта в бізнес-діяльності. Виявлені зміни обумовлені низкою причин, а саме: виникненням нових галузей психологічної науки, таких як економічна, промислова, організаційна психологія тощо, та міждисциплінарним характером проблеми, яка розглядається, що суттєво впливає на специфіку трактування одного і того ж поняття, вживаного в різних галузях психології. Результати проведеного аналізу можуть бути використані в розробці концепції дослідження проблеми успішності суб'єкта в бізнес-діяльності.

Ключові слова: бізнес-діяльність, підприємець, менеджер, інвестор, лідер, успішність суб'єкта в бізнесі.

Метою даної статті є аналіз трактувань загальноприйнятих понять, обґрунтування їхнього використання і встановлення в них змін стосовно мети і завдань нашого дослідження успішності суб'єкта в бізнес-діяльності.

Більшість словників визначають бізнес як підприємницьку діяльність; справу, заняття, яке є джерелом доходу [1; 3]. Великий економічний словник трактує дане поняття таким чином: “Бізнес [з англ. business — справа, підприємництво], ініціативна економічна діяльність, здійснювана за рахунок власних або позикових засобів на власний ризик і під власну відповідальність, яка ставить головними цілями отримання прибутку і розвиток власної справи” [3, с. 112]. У великому словнику іноземних слів бізнес трактується як “справа, заняття, торгівля, комерція, пов’язані з підприємницькою діяльністю і особистою наживою” [1, с. 100].

Аналіз першоджерел показав, що в науці також не має єдиної трактовки понять “підприємництво” та “бізнес”. Наприклад, Р. Хизріч і М. Пітерс приводять таке визначення: “Підприємництво — це процес створення чогось нового, що має цінність; процес, який поглинає час і сили, припускає делегування самому собі фінансової, моральної і соціальної відповідальності; процес, який в результаті приносить грошовий дохід і особисте задоволення досягнутим” [10, с. 26]. Р. Кох трактує поняття “бізнес” таким чином: “Бізнес — це лотерея, в якій тільки майстерні гравці можуть весь час вигравати, але в той же час бізнес — це ланцюг взаємопов’язаних операцій, заснованих на принципах співпраці, лояльності, послідовності, взаємної вигоди і збереження репутації; тільки отримання максимальної вигоди і задоволення самолюбності примушують нас забути про коротко-

строкові егоїстичні інтереси і співпрацювати з самими кращими кооператорами” [4, с. 22; 23].

Аналіз наукових першоджерел та власні міркування стосовно мети і завдань проведеного дослідження дозволили нам уточнити поняття бізнесу та визначити його як вид діяльності, спрямований на створення матеріальних цінностей, які задовольняють актуальні потреби; пов'язаний з ризиком і невизначеністю бізнес-середовища; такий, що приносить прибуток і задоволення. В поняття “бізнес” входять такі основні складові компоненти, як потреби, що задовольняються, цільовий ринок, виконувані функції, конкуренція, співпраця, прибуток тощо.

На наш погляд, бізнес у широкому сенсі — це не простий перепродаж дефіцитного товару, тобто добування грошей ні з чого, а складна й трудомістка підприємницька і організаційно-виробничо-управлінська діяльність.

“Бізнесмен [з англ. businessman] — ділок, комерсант, підприємець” [1, с. 100]. “Бізнесмен — ділова людина, підприємець, антрепренер, особа, що займається власним бізнесом, має свою справу в цілях отримання прибутку або іншої вигоди” [3, с. 101]. За А. Менегетті, бізнесмен — це “...людина справи”, “людина для справи”, “оператор економічних прибутків” тощо [7, с. 22].

Стосовно мети і завдань нашого дослідження ми трактуємо поняття “бізнесмен” як суб'єкт у бізнес-діяльності, який створює, управляє і розвиває цю діяльність і власну справу для отримання прибутку і задоволення.

На наш погляд, визначення, надані в словниках іноземних слів, передають лише перекладений зміст слів і дуже обмежують та майже не передають всієї повноти семантики понять “бізнес” і “бізнесмен”, не враховують різні рівні успішності суб'єкта в бізнес-діяльності, існуючі галузі бізнесу, а також творчий і екстремальний характер цієї діяльності. Бажання займатися бізнесом — це не тільки властивість душі або природжена схильність, але ще й особливе мислення, поведінка, специфічний Я-образ, який суттєво впливає на стиль життя бізнесмена.

“У сучасній вітчизняній психологічній літературі і у значній кількості зарубіжних робіт бізнес, як правило, розглядається з позицій традиційного діяльнісного підходу” [13, с. 164]. Дефініція “діяльність” у великому тлумачному психологічному словнику трактується як “синонім для позначення дії, руху, поведінки, розумового процесу, фізіологічних функцій та ін. Із-за великої узагальненості термін “діяльність” зазвичай вживається разом з прикметником, який його визначає, наприклад, цілеспрямована діяльність, спонтанна діяльність, діяльність, спрямована на вирішення завдань, та ін.” [2, с. 323].

Будь-яка людська діяльність, в тому числі і бізнес-діяльність, має певну структуру. О. М. Леонтьєв у своїх роботах сформулював розуміння структури діяльності, яке вже стало класичним [5]. Вона включає цілі — майбутні результати, на досягнення яких спрямована діяльність, потреби, мотиви, що спонукають до діяльності; предмет, змінення якого можливе для досягнення мети, знання про цей предмет, способи і засоби досягнення мети, а також умови діяльності. Г. П. Щедровицький стверджує, що не діяльність

належить людям як певний атрибут, а люди виявляються залученими у діяльність, яка “захоплює” їх як елементи і примушує поводитися певним чином [12].

Відповідно до мети і завдань нашого дослідження ми трактуємо психологічну дефініцію “діяльність” як сукупність дій, рухів, актів поведінки, які об’єднані загальною метою і виконують певні функції, спрямовані на задоволення потреб людини та її інтересів.

Вважаємо, що особистість неможлива поза соціальною діяльністю і спілкуванням й суспільство неможливе без особистості, яка перетворює його. Саме включення в процес практики сприяє розвитку здібностей індивіда і прояву його соціальної сутності, формує значущі особистісні якості, виробляє ціннісні орієнтації. Головна сфера становлення особистості – її трудова діяльність. У бізнесі — це бізнес-діяльність.

У контексті методології нашого дослідження бізнес-діяльність — це професійна активність бізнесменів, яка включає підструктури підприємницької, управлінської, інвестиційної діяльності та діяльність лідерів бізнесу.

Професійна діяльність бізнесменів передбачає виконання чотирьох соціальних ролей: підприємця, менеджера, інвестора і лідера. Стисло розглянемо трактування цих понять.

Американські теоретики бізнесу Ф. фон Хайєк [9] та Й. Шумпетер [14] трактують поняття “підприємець” досить різнопланово. Так, Й. Шумпетер розуміє підприємця як новатора: “Завдання підприємців — реформувати й революціонізувати спосіб виробництва шляхом впровадження винаходів, а в більш узагальненому сенсі — через використання нових технологічних можливостей для виробництва нових товарів або товарів, які вже існують, але нестандартним, оригінальним способом, завдяки відкриттю нового джерела сировини чи нового ринку готової продукції — аж до реорганізації існуючої і створення нової галузі промисловості” [14, с. 72]. Для Ф. фон Хайєка підприємництво пов’язане, в першу чергу, зі свободою людини, що виключає її підпорядкування волі інших людей, але, безумовно, співвідноситься із законами цивільного суспільства. Вчений вважає, що особиста незалежність дозволяє людині найбільш продуктивно розпорядитися своїм економічним потенціалом. Суть підприємництва він бачить у пошуку і дослідженні нових економічних можливостей [9].

Стосовно мети і завдань нашого дослідження поняття “підприємець” ми трактуємо таким чином: “Підприємець — це суб’єкт, що створює і управляє підприємницькою справою в умовах ризику і невизначеності, докладає особливі зусилля заради того, щоб його справа була успішною і приносила прибуток”. Оскільки організація нової справи вимагає серйозних вкладень особистого капіталу, то підприємець ризикує або повністю або частково його втратою. Підприємець бере на себе фінансовий ризик, пов’язаний із вводом на ринок нових ідей, продукції, послуг, ухвалює самостійні рішення, спрямовані на досягнення комерційного успіху. Проте як тільки організована справа починає функціонувати, підприємець переходить у нову якість — він стає менеджером.

Великий словник іноземних слів визначає поняття “менеджмент” таким чином: “Менеджмент — це сукупність сучасних принципів, методів, засобів і форм управління підприємством в умовах ринкової економіки з метою досягнення найвищої ефективності і збільшення прибутку” [1, с. 401]. “Слово “менеджер” прийшло з англійської мови, але етимологічно воно сходить до латині: “manus agere”, “minibus agere”, що означає “робити руками”. Менеджер — це людина, яка в ролі керівника економічної сферою оперує об'єктами, речами і ситуаціями, перетворює їх у гроші” [7, с. 22]. На думку А. Менегетті, “менеджер — це той, хто маневрує діями” [7, с. 22].

Ми трактуємо поняття “менеджер” як особистість управлінця, який планує і прогнозує, організовує, мотивує, керує і контролює власну діяльність і діяльність працівників створеної ним організації.

Тобто для тих, кому вдалося успішно пройти шлях підприємця та зберегти в собі його кращі риси і стати ефективним менеджером, відкривається можливість оволодіти новою роллю — інвестора.

Великий словник іноземних слів приводить такі трактування понять “інвестор” і “інвестиція”: “Інвестор [з англ. investor] — вкладник, особа, яка зробила інвестицію”, тобто “довгострокове укладення капіталу в якісь підприємства” [1, с. 250–251]. Інвестування або діяльність по укладенню грошових коштів і інших цінностей в проекти, а також забезпечення віддачі від укладень зветься інвестиційною діяльністю [3].

Стосовно мети і завдань нашого дослідження поняття “інвестор” ми трактуємо як суб'єкт бізнес-діяльності, який, піклуючись про майбутні перспективи, здійснює довгострокове укладення капіталу в справу і ефективно управляє капіталом, ризикуючи і сподіваючись повернути вкладену суму і прибуток.

Якщо бізнесмен у ролі менеджера зосереджений, головним чином, на управлінні справою і організацією, то в ролі інвестора йому необхідно самостійно управляти грошима: не просто вести облік фінансових прибутків і видатків, а ефективно розпоряджатися “зайвими”, не потрібними організації і справі грошима. Інвестор, на відміну від підприємця, працює з “вільними” засобами. Навіть якщо частина коштів або вся сума береться в кредит, вони вже так чи інакше підстраховані реальним бізнесом. На відміну від менеджера, інвестор спрямовує ці засоби не на внутрішні потреби організації, а на нову справу зі всіма видами ризику, які її супроводжують. Якщо підприємець спирається на минулий досвід, менеджер працює з ситуацією в сьогоденні, то інвестор піклується про майбутні перспективи. Проте саме це “переміщення” в майбутнє неабиякою мірою сприяє тому, що на певній стадії професійного розвитку інвестор може змінити свою роль на наступну, вищу в ієрархії бізнес-діяльності — роль лідера бізнесу.

У науковій літературі існує декілька трактувань поняття “лідер”. Так, великий словник іноземних слів розкриває поняття “лідер” таким чином: “Лідер [з англ. leader — той, хто веде, керівник]” [1, с. 368]. Лідер — це “кожний, хто займає позицію домінування, має владу або вплив у групі”

[2, с. 406]. За А. Менегетті, лідер — це: “...людина, яка, задовольняє власний егоїзм у спосіб реалізації суспільного інтересу” [7, с. 21]. Учений також відзначає активну соціальну функцію лідера: “Лідер — це людина, що вміє реалізовувати особистісне і соціальне зростання в цілях глобального прогресу співтовариства” [7, с. 297]. Він звертає увагу на системний характер його діяльності та стверджує, що лідер — це голова, особистість-вектор, особистість, яка контролює операції і здатна синтезувати контекст відносин. Це, в першу чергу, оперативний центр безлічі відносин і функцій. Саме лідер їх конструює, розвиває, управляє ними завжди відповідно до якоїсь конкретної мети [7, с. 22].

Відповідно до мети і завдань нашого дослідження ми трактуємо психологічну дефініцію “лідер” таким чином: лідер — це найвпливовіший і передовий суб’єкт; той, хто веде, очолює і надихає інших; керує організацією, колективом.

У межах концепції нашого дослідження особливого значення набуває дефініція “лідер бізнесу”. Її семантику ми розкриваємо таким чином: лідер бізнесу — це суб’єкт, який створює бізнес і ефективно керує ним, вносить зміни, які відповідають актуальним вимогам сучасного ринку і підвищенню конкурентоздатності. Крім того, це ще й керівник організації, натхненник колективу, який володіє продуктивним творчим мисленням, що сприяє формуванню бачення успішного майбутнього, ініціює зміни на організаційно-поведінковому рівні. Лідер бізнесу, в першу чергу, керівник цими змінами, які ведуть до успіху в бізнес-діяльності.

Бути лідером бізнесу означає бути особистістю. “Особистість” — термін, складний для визначення, і такий, що має досить широку сферу вживання. Г. В. Олпорт зібрав близько 50 різних визначень цього поняття в науковій літературі. І це різноманіття пов’язане з тим, що значення досліджуваного терміна для кожного автора має тенденцію до віддзеркалення його теоретичної схильності і емпіричного інструментарію оцінювання й перевірки авторських теорій.

Традиційно в психологічній літературі в основному розглядаються проблеми формування особистості під впливом різних чинників оточуючого середовища. За О. М. Леонтьєвим особистість — це соціальна зовнішність людини як суб’єкта суспільних відносин і дій, які відображають сукупність соціальних ролей, що виконуються у суспільстві [5].

Відповідно до мети і завдань нашого дослідження дефініцію “особистість” ми трактуємо як сукупність задатків, якостей, звичок, переваг, індивідуальний психічний настрій і тонус, соціокультурний досвід й придбані знання, набір психофізичних рис і властивостей, архетип, який визначає повсякденну поведінку і зв’язок з суспільством і природою.

У контексті теоретичних і емпіричних засад нашого дослідження особливого значення набуває й більш вузьке поняття “особистість бізнесмена”, під якою ми розуміємо сукупність специфічних задатків і здібностей, специфічних якостей, професійних умінь і знань, які він сформував у собі протягом життя і проявляє їх в різноманітних формах бізнес-діяльності і бізнес-поведінки.

Вважаємо, що особистість лідера бізнесу — це складна ієрархізована структура, яка включає в себе сукупність провідних якостей, до яких ми включаємо: 1) неординарний природжений потенціал, який проявляється в таланті творця і координатора; 2) глибокі пізнання і професіоналізм у галузях, які найбільш затребувані соціумом; 3) незаперечна перевага результатів, отриманих у певному виді бізнес-діяльності.

Великий тлумачний психологічний словник визначає “мислення” таким чином: “Мислення охоплює всі уявні дії, пов’язані з формуванням понять, вирішенням завдань, інтелектуальним функціонуванням, творчістю, складним навчанням, пам’яттю, символічною обробкою інформації, уявою тощо” [10, с. 469].

О. М. Леонтєв визначає мислення як процес віддзеркалення об’єктивної реальності, який становить вищий ступінь людського пізнання [5]. На думку С. Л. Рубінштейна, мислення виступає і як процес і як діяльність [8], а О. М. Матюшкін характеризує продуктивне мислення як пізнавальний психічний процес з високим ступенем новизни отримуваного на його основі продукту, його оригінальністю [6].

На нашу думку, мислення бізнесмена істотно відрізняється від мислення найнятого робітника, оскільки бізнесмен по-іншому дивиться на світ і по-іншому усвідомлює себе в ньому. Він думає, в першу чергу, про вигоду, а не зосереджується на проблемах психологічного характеру. Ми вважаємо, що особливе мислення підприємця, менеджера, інвестора і лідера бізнесу є основою, сприяє розвитку і успіху бізнесу.

Відповідно до мети і завдань нашого дослідження дефініцію “мислення бізнесмена” ми трактуємо як пізнавальний психічний процес, який характеризується такими особливостями: 1) нестандартністю або нешаблонністю (латеральністю), яка дозволяє бізнесменові шукати і знаходити нові бізнес-можливості; 2) маркетінговістю або клієнтоорієнтованістю і рекламною уявою; 3) обліковістю, яка дозволяє точно розуміти ситуацію і прорахувати потенційну вигоду пропозицій і проектів.

Мислення лідера бізнесу, на нашу думку, відрізняється такими особливостями: 1) системністю й інтуїцією для управління хаосом і складними бізнес-процесами; 2) продуктивністю і творчим характером для генерування нових конкурентоздатних ідей; 3) орієнтованістю на постійне вдосконалення всього, що оточує, і на самовдосконалення для поліпшення всіх аспектів бізнесу.

Для максимально повного та адекватного розкриття специфіки успішності суб'єкта у бізнес-діяльності у нашій роботі використовуються такі психологічні дефініції, як поведінка, свідомість, самосвідомість, самооцінка, Я-образ, Я-концепція, суб'єкт в діяльності і суб'єкт в бізнес-діяльності, успішність бізнес-діяльності, ефективність в бізнес-діяльності.

Відповідно до мети і завдань нашого дослідження дефініцію “поведінка” ми трактуємо як цілеспрямовану систему послідовно виконуваних поведінкових актів бо реакцій на зовнішні подразники при взаємодії з навколишнім середовищем, які опосередковані руховою і психічною активністю, здійснюваною для досягнення певної мети.

Поведінку бізнесмена ми трактуємо як активність, націлену на отримання прибутку і досягнення конкурентоспроможності в умовах постійно змінного бізнес-середовища.

Поведінка лідера бізнесу відрізняється творчою енергією, ініціативою для підтримки в працівниках прагнення до ефективної і якісної роботи, а також для внесення необхідних змін і управління ними.

На думку О. М. Леонтєва [5] та С. Л. Рубінштейна [8], в історії психології семантична наповненість свідомості стала важкою дуалістичною проблемою, яку до сих пір не вдалося вирішити з матеріалістичних або ідеалістичних позицій.

“Свідомість — це галузь психіки, що включає відчуття, сприйняття і уявлення пам’яті, які усвідомлюються людиною в певний момент часу; тобто ті аспекти психічного життя, на які звертається увага суб’єкта. Свідомість — одна з відмітних особливостей нашого виду: бути людиною означає володіти не тільки самосвідомістю, але й здатністю у думках відображати те, що ми усвідомлюємо [2, с. 273]. На думку С. Л. Рубінштейна, свідомість конкретного реального індивіда виступає як єдність переживання і знання [2, с. 14].

Відповідно до мети і завдань нашого дослідження ми трактуємо свідомість бізнесмена як суб’єктивний образ дійсності, який допомагає йому орієнтуватися у навколишньому світі і бути суб’єктом бізнес-діяльності. Відмітною особливістю бізнесмена ми вважаємо його здатність жити “тут і зараз”, завдяки чому він присутній в сьогодні і усвідомлює те, що трапляється насправді, і цим він може зробити менше, а досягти більшого.

На нашу думку, свідомість лідера бізнесу відрізняється тим, що він одночасно звертається і до свідомого і до несвідомого, що розширює межі його сприйняття, налагоджує постійний доступ до інтуїції, сприяє створенню нових творчих рішень і відповідей на питання й одночасному утриманню точки зору “з боку”.

Ми вважаємо, що успішність — це поняття близьке до поняття “успіх”, яке проявляється у виконанні чого-небудь, досягненні цілей.

Відповідно до мети і завдань нашого дослідження психологічну дефініцію “успішність суб’єкта в бізнес-діяльності” ми трактуємо як наявність у суб’єкта ясного бачення бізнесу, створення ефективної команди, забезпечення її мотивації, управління бізнесом для забезпечення його конкурентоспроможності на ринку.

Психологічне трактування поняття “ефективність” таке: “Ефективність — це здатність долати навколишнє середовище, бути компетентним” [2, с. 525].

Ефективність лідера бізнесу ми трактуємо як його здатність долати нестандартні, екстремальні бізнес-ситуації і бути компетентним настільки, щоб переборювати проблеми, що виникають.

Таким чином, у нашому дослідженні ми проаналізували 34 загальноприйняті психологічні дефініції. Нами виявлена необхідність їхнього уточнення стосовно мети і завдань нашого дослідження. Необхідність уточнення обумовлена наявністю внесення змін в трактування понять.

Виявлені нами зміни пов'язані з декількома причинами. По-перше, з виникненням нових галузей психологічної науки, таких як, наприклад, економічна, промислова, організаційна, соціальна психологія та інші. По-друге, проблеми, що розглядаються в психології, мають міждисциплінарний характер, який впливає на специфіку трактування одного і того ж поняття, вживаного в різних галузях психологічної науки.

Нами уточнені трактування таких понять та загальнопсихологічних дефініцій: бізнес, бізнесмен, діяльність, бізнес-діяльність, підприємець, менеджер, інвестор, лідер, лідер бізнесу, особистість, особистість бізнесмена, особистість лідера бізнесу, мислення бізнесмена, мислення лідера бізнесу, поведінка бізнесмена, поведінка лідера бізнесу, свідомість бізнесмена, свідомість лідера бізнесу, професійна самоактуалізація лідера бізнесу, самооцінка бізнесмена, суб'єкт у бізнес-діяльності, успішність суб'єкта в бізнес-діяльності, ефективність лідера бізнесу.

Література

1. Большой словарь иностранных слов: — М.: ЮНВЕС, 1999. — 784 с.
2. Большой толковый психологический словарь / Пер. с англ. А. Ребер. — М.: Вече, АСТ, 2003. — Т. 1. — 592 с.; Т. 2. — 560 с.
3. Борисов А. Б. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов. — М.: Книжный мир, 2003. — 895 с.
4. Кох Р. Законы силы в бизнесе / Р. Кох. — Мн.: ООО "Попурри", 2004. — 400 с. — (Першотвір).
5. Леонтьев А. Н. Деятельность, сознание, личность / А. Н. Леонтьев. — М.: Политиздат, 1977. — 303 с. — (Першотвір).
6. Матюшкин А. М. Концепция творческой одаренности / А. М. Матюшкин // Вопросы психологии. — 1989. — № 6. — С. 29–33.
7. Менегетти А. Психология лидера / А. Менегетти. — М.: ННБФ "Онтопсихология", 2006. — 272 с. — (Першотвір).
8. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. — СПб.: Питер, 2004. — 713 с. — (Першотвір).
9. Хайек Ф. Пагубная самонадеянность. Ошибки социализма / Ф. Хайек. — М.: Новости, 1992. — 304 с. — (Першотвір).
10. Хизрич Р., Питерс М. Предпринимательство или как завести собственное дело и добиться успеха / Р. Хизрич, М. Питерс. — М.: Прогресс-Универс., 1991. — 160 с.
11. Чернявська Т. П. Психологічний аналіз сучасних концепцій особистості підприємця / Т. П. Чернявська // Вісник ОДУ. — Т. 8, вип. 10. — 2003. — С. 155–161.
12. Щедровицкий Г. П. Автоматизация проектирования и задачи развития проектировочной деятельности / Г. П. Щедровицкий // Разработка и внедрение автоматизированных систем в проектировании (теория и методология): Сб. — М.: Наука, 1975. — С. 9–71.
13. Экономическая психология [под. ред. И. В. Андреевой]. — СПб.: Питер, 2000. — 512 с.
14. Shumpeter J. Can Capitalism survive? New York, Harper & Row, 1952. — 72 p.

Т. П. Чернявская, канд. пед. наук, доц.,
Одесский государственный экономический университет,
кафедра управления персоналом и экономики труда

ПОНЯТИЙНЫЙ АППАРАТ, ИСПОЛЬЗУЕМЫЙ В ИССЛЕДОВАНИИ УСПЕШНОСТИ СУБЪЕКТА В БИЗНЕС-ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Резюме

В статье проанализированы общепринятые понятия и уточнены их трактовки в соответствии с целью и задачами исследования успешности субъекта в бизнес-деятельности. Выявленные изменения обусловлены несколькими причинами. Во-первых, с возникновением новых отраслей психологической науки, таких как, экономическая, промышленная, организационная и другие. Во-вторых, рассматриваемые в психологии проблемы имеют междисциплинарный характер, что влияет на специфику трактовки одного и того же понятия, применяемого в различных отраслях психологической науки. Результаты данного анализа могут быть использованы в разработке концепции исследования проблемы успешности субъекта в бизнес-деятельности.

Ключевые слова: бизнес-деятельность, предприниматель, менеджер, инвестор, лидер, успешность субъекта в бизнесе.

T. P. Chernyavskaya, PhD, doc.,
Odessa State Economic University
Management Personnel & Labor Economy Department

NOTIONAL APPARATUS APPLIED IN RESEARCH OF INDIVIDUAL'S BUSINESS ACTIVITY SUCCESSFULNESS

Summary

The author has investigated the common notions and specified their interpretation in accordance with the research objectives and tasks of individual's business activity successfulness. The changes that have been discovered were caused by several reasons.

Firstly, by emerging branches of psychology such as economic, industrial, organizational and others. Secondly, the problems studied by psychological science are of interdisciplinary type. This fact also specified diversity while interpreting the same notion suggested by various branches of psychological science. The results of the presented study can be applied in research concept developing of individual's business activity success.

Key words: business activity, entrepreneur, manager, investor, leader, individual's business activity success.